

**Субсидії як механізм державної
підтримки населення в умовах
реформування енергетичної сфери**

ОСНОВНІ НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ З ПИТАНЬ НАДАННЯ ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ

Постанова КМУ від 27.07.1998 № **1156**

встановлює правила розрахунку
розміру обов'язкового платежу

Постанова КМУ від 06.08.2014 № **409**

встановлює соціальні норми і нормативи
споживання житлово-комунальних послуг

Постанова КМУ від 21.10.1995 № **848** (із змінами)

затверджує Положення про порядок
призначення та надання населенню
субсидій для відшкодування витрат
на оплату житлово-комунальних послуг,
придбання скрапленого газу,
твердого та рідкого пічного побутового палива

ЩО ТАКЕ ЖИТЛОВА СУБСИДІЯ

**цільова
адресна
безповоротна**

**державна
допомога**

**Її отримання не тягне за собою
зміни форми власності житла**

СУБСИДІЯ – ЦЕ ПРОСТО! Чому?

Просто звернутися – лише 2 документи: заява і декларація

Де взяти бланки:

- ✓ у місцевому органі соцзахисту
- ✓ у соцпрацівника або уповноваженого сільради
- ✓ на сайті Мінсоцполітики ([розділ “Все про житлові субсидії”](#))
- ✓ на сайті Кабінету Міністрів України
- ✓ з поштової скриньки

✓ Як заповнити:

- ✓ інструкція прийде разом із бланками
- ✓ інструкція на сайтах Мінсоцполітики і Кабміну

СУБСИДІЯ – ЦЕ ПРОСТО! Чому?

Просто подати:

Особисто до органу соцзахисту

Уповноваженому сільради /
соцпрацівнику

Надіслати поштою

Заповнити на сайті Мінсоцполітики

СУБСИДІЯ – ЦЕ ПРОСТО! Чому?

Просто отримувати

Субсидія призначається до кінця опалювального періоду (по квітень)

На наступний період призначається на 12 місяців без додаткового звернення

Кожного разу нове звернення подають орендарі і одержувачі субсидії на тверде паливо

ХТО МАЄ ПРАВО НА СУБСИДІЮ?

Будь-яке домогосподарство має право на субсидію, якщо:
вартість послуг за соціальними нормативами перевищує визначену за формулою частку доходу (обов'язкова плата)

Не призначається субсидія, якщо протягом 12 місяців до звернення здійснено купівлю або оплату послуг на суму вище 50 000 грн.

Можливі винятки за рішенням комісії

ХТО МАЄ ПРАВО НА СУБСИДІЮ?

Субсидія надається за місцем реєстрації.

Без реєстрації –

- ✓ орендарям на підставі договору оренди
- ✓ індивідуальним забудовникам

НЕ ВПЛИВАЮТЬ НА ПРАВО:

- ✓ наявність майна (транспортні засоби, дачі, інші будинки, квартири тощо)
- ✓ наявність незайнятих працездатних осіб
- ✓ наявність заборгованості з оплати ЖКП
- ✓ депозити і доходи від них
- ✓ купівля валюти
- ✓ продаж квартири
- ✓ наявність земельної ділянки, паю, корови тощо

НЕСТАНДАРТНА СИТУАЦІЯ

Субсидія розраховується виходячи з кількості зареєстрованих осіб та їх доходів

А якщо так?

У будинку зареєстровано двоє пенсіонерів та їх син, який вже багато років працює в іншому місті. Якщо при розрахунку субсидії врахувати сина з його доходами, субсидія не буде призначена.

Вихід є - рішення може прийняти комісія!

Якщо є підтверджуючий документ - навіть без обстеження домогосподарства.

ЯК РОЗРАХОВУЄТЬСЯ СУБСИДІЯ

$$\left[\begin{array}{c} \text{Розмір} \\ \text{субсидії} \end{array} \right] = \left[\begin{array}{c} \text{розмір плати за} \\ \text{ЖКП в межах} \\ \text{соціальних} \\ \text{нормативів} \end{array} \right] - \left[\begin{array}{c} \text{розмір} \\ \text{обов'язкової} \\ \text{плати} \end{array} \right]$$

СОЦІАЛЬНІ НОРМАТИВИ

Соціальна норма житлової і опалюваної площі

13,65 кв.м на 1 особу + **35,22** на домогосподарство

1 особа – **48,87** кв.м

2 особи – **62,52** кв.м

3 особи – **76,17** кв.м

А якщо одинока пенсіонерка проживає у будинку площею 70 кв. м?

Непрацездатним громадянам субсидія може бути призначена на понаднормову площу житла за рішенням комісії

ПЛАТА ЗА ЖКП ЗА СОЦІАЛЬНИМИ НОРМАТИВАМИ

Домогосподарство з 2 осіб:

Загальна площа – 70 кв. м

Опалювана площа – 68 кв. м

Газова плита і водонагрівач

Централізоване опалення

Водопостачання

Водовідведення

Приклад розрахунку плати за ЖКП в межах соціальних нормативів

Послуга	Соціальний норматив	Тариф, грн. (ціна одиниці виміру)	Розрахунок	Платіж грн.
квартирна плата	13,65 на 1 особу + 35,22 на д/г = 62,52 кв.м	3,46	$62,52 * 3,46$	216,32
централізоване опалення		30,72	$62,52 * 30,72$	1 920,61
газопостачання	14 куб.м	6,879	$14 * 2 * 6,879$	192,61
холодна вода і водовідведення	4 куб.м	10,24	$4 * 2 * 10,24$	81,92
електроенергія	150 кВт/год	до 100 кВт - 0,714 після 100 кВт - 1,29	$100 * 0,714 + 50 * 1,29$	135,90
Плата за послуги за соціальними нормативами				2 547,36

Нащо це рахувати???

ЧАСТКА ПЛАТИ ДОМОГОСПОДАРСТВА (ОБОВ'ЯЗКОВА ПЛАТА)

Базове значення: сім'я з доходом на рівні двох прожиткових мінімумів на особу сплачує за комунальні послуги 15% сукупного доходу

Частка доходу визначається за формулою:

$$P_o = K_d / K_g \times P_g,$$

P_o — частка плати за послуги (частка доходу),

K_d = середньомісячний дохід на 1 особу / прожитковий мінімум

$K_g = 2$

$P_g = 15$

прожитковий мінімум з травня 2016 р. = **1399** грн.

ХТО МЕНШЕ СПЛАЧУЄ?

	2 особи	3 особи
Середньомісячний сукупний дохід	4000 грн.	6000 грн.
Середньомісячний дохід на одну особу	2000 грн.	2000 грн.
Частка доходу	$2000/1399/2 * 15\% =$ 10,72%	$2000/1399/2 * 15\% =$ 10,72%
Обов'язкова плата	$4000 \text{ грн.} * 10,72\% =$ 428,8 грн.	$6000 \text{ грн.} * 10,72\% =$ 643,2 грн.
Вартість ЖКП за соцнормативами	1000 грн.	1000 грн.
Розмір субсидії	$1000 \text{ грн.} - 428,88 =$ 571,12 грн.	$1000 \text{ грн.} - 643,2 =$ 356,8 грн.

Що менші доходи має родина, то нижчими будуть її витрати на комунальні послуги і більшою її підтримка з боку держави.

СКІЛЬКИ СПЛАЧУЮТЬ ОДЕРЖУВАЧІ СУБСИДІЙ?

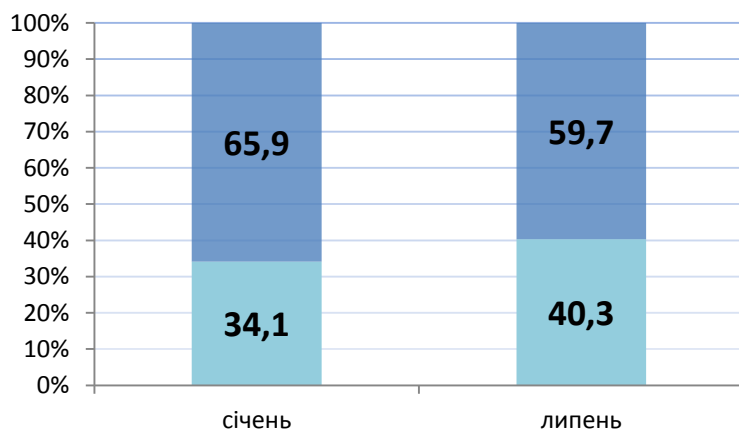
“Наразі отримувачі субсидій в середньому покривають 12% від реальної вартості комунальних платежів. У цьому опалювальному сезоні цей показник збільшать до 15%.”

Україна Молода, 07.09.2016

Що не так?

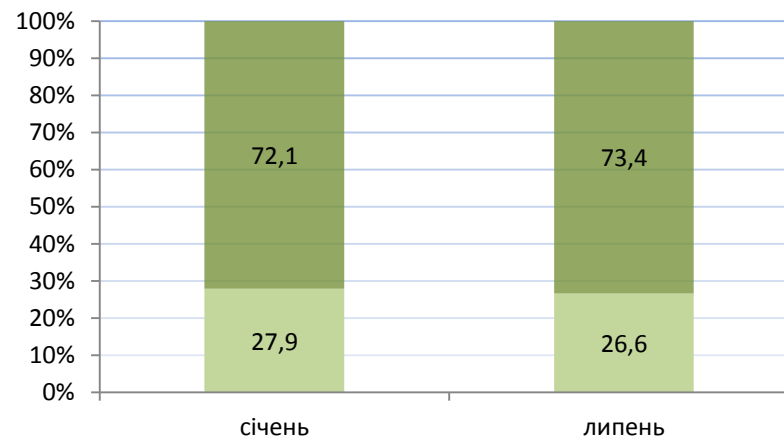
СКІЛЬКИ СПЛАЧУЮТЬ ОДЕРЖУВАЧІ СУБСИДІЙ?

В цілому по Україні

- сплачують менше 10% доходу
- сплачують більше 10% доходу

Сільське населення

- сплачують менше 10% доходу
- сплачують більше 10% доходу

НА ОПАЛЮВАЛЬНИЙ ПЕРІОД РОЗМІР СУБСИДІЇ БУДЕ ПЕРЕРАХОВАНО І ЗБІЛЬШЕНО

«Людям сейчас массово в регионах приходят письма, справки из социальных отделов: «вам предоставлена субсидия в 0 гривен, 00 копеек». Я молчу, конечно, о субсидиях на 1 копейку, на 5 гривен. И тем самым власть создает искусственную статистику, ведь получается, что субсидию человеку якобы начислили. Остальное — его личные проблемы. Не сможет платить по новым тарифам — появятся долги», — рассказал юрист Вадим Хабибуллин...

Новостное агентство «ХАРЬКОВ» 27.07.2016

Що не так?

НА ОПАЛЮВАЛЬНИЙ ПЕРІОД РОЗМІР СУБСИДІЇ БУДЕ ПЕРЕРАХОВАНО І ЗБІЛЬШЕНО

Розмір субсидії розраховується окремо на опалювальний і неопалювальний періоди

Якщо влітку розмір субсидії дорівнює «0» або досить незначний, то з початком опалювального періоду його збільшать, а обов'язкова плата одержувача субсидії залишиться незмінною.

Зазначене пов'язане з тим, що опалення житла (найбільш вартісна послуга незалежно від типу опалення) оплачується в основному тільки в опалювальний період.

Розмір субсидії перераховують і збільшують також при зростанні цін і тарифів на ЖКП

РОЗРАХУНОК СУКУПНОГО ДОХОДУ

Сукупний дохід - це нараховані за попередній календарний рік доходи без ПДФО

Відомості про доходи надаються:

Державною фіскальною службою
Пенсійним фондом
фондами соціального страхування

ФОП на єдиному податку враховується умовний дохід відповідно до групи платника податку - 2, 3 або 4 прожиткових мінімуми

ЧОМУ ТИМ, ХТО НЕ ПРАЦЮЄ, БЕРУТЬ ДЛЯ РОЗРАХУНКУ ДВА ПРОЖИТКОВИХ МІНІМУМИ?

У такий спосіб держава бореться з тіньовими доходами, і ті, хто сплачує свої податки чесно, опиняються у виграші

Якщо людина працездатного віку не працює, не служить в армії, не вчиться, то з 1 травня 2016 року її дохід розраховується у розмірі двох прожиткових мінімумів — 2 900 грн. на місяць

Водночас серед них є ті, хто насправді перебуває у складних життєвих обставинах. І тоді комісія може призначити субсидію з урахуванням одного, а не двох прожиткових мінімумів

ОСОБЛИВОСТІ ВРАХУВАННЯ ДОХОДІВ

Враховуються фактичні розміри

- стипендій
- пенсій
- деяких видів державної допомоги
- допомоги по безробіттю

Доходи неповнолітніх осіб враховуються в їх фактичному розмірі.

НОВЕ В ОБЧИСЛЕННІ ДОХОДІВ

Рішення Уряду від 8 вересня 2016 року

Не враховуватимуться до доходу:

- вартість безоплатно отриманих санаторно-курортних путівок, протезно-ортопедичних виробів, засобів реабілітації
- суми, які виплачуються в порядку відшкодування шкоди, заподіяної працівникові за ушкодження його здоров'я, що пов'язане з виконанням ним трудових обов'язків (так звані регресні виплати)

Непрацюючим пенсіонерам враховується не дохід за попередній рік, а лише розмір пенсії за попередній місяць.

ОБОВ'ЯЗКИ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОДЕРЖУВАЧІВ СУБСИДІЙ

Надати достовірну інформацію

про види доходів та джерела їх отримання, а також про здійснення протягом 12 місяців одноразової купівлі товарів або оплати послуг на суму більше 50 000 грн.

Відповідальність:

Якщо громадянин подав недостовірні дані про доходи та майновий стан, внаслідок чого йому була надміру перерахована сума субсидії

– надання субсидії припиняється (не назавжди!).

Надміру нараховану субсидію доведеться повернути.

ОБОВ'ЯЗКИ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОДЕРЖУВАЧІВ СУБСИДІЙ

Щомісячно сплачувати вартість фактично використаної послуги з урахуванням розміру призначеної субсидії

	Фактична вартість послуги, грн.	Субсидія, грн.	Обов'язкова плата, грн.	Сума до сплати, грн.
Призначена субсидія	500	300	200	200
Грудень	200	300	200	0 (економія 100 грн.)
Січень	600	300	200	$300 - 100 = 200$
Лютий	500	300	200	200
Березень	400	300	200	100

Відповідальність:

- Надання субсидії припиняється
- На наступний період субсидія призначається після погашення заборгованості

ОБОВ'ЯЗКИ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ОДЕРЖУВАЧІВ СУБСИДІЙ

Протягом місяця поінформувати про зміни:

- складу зареєстрованих осіб (орендарі - про фактично проживаючих),
- їх соціального статусу (зміна джерел доходів),
- переліку отримуваних житлово-комунальних послуг,
- умов їх надання,
- виконавців житлово-комунальних послуг,
- купівлю товарів або оплату послуг на суму більше 50 тис. грн.

Відповідальність:

Якщо громадянин вчасно не повідомив про зміни - надміру нараховану субсидію доведеться повернути.

ДІЮЧА СИСТЕМА КОНТРОЛЮ У ПРОГРАМІ ЖИТЛОВИХ СУБСИДІЙ

Соціальний інспектор –
посадова особа у складі органів соціального захисту,
повноваження:

- перевірки поданих заявниками даних для призначення субсидій шляхом запитів у відповідні органи, відвідання місця роботи тощо

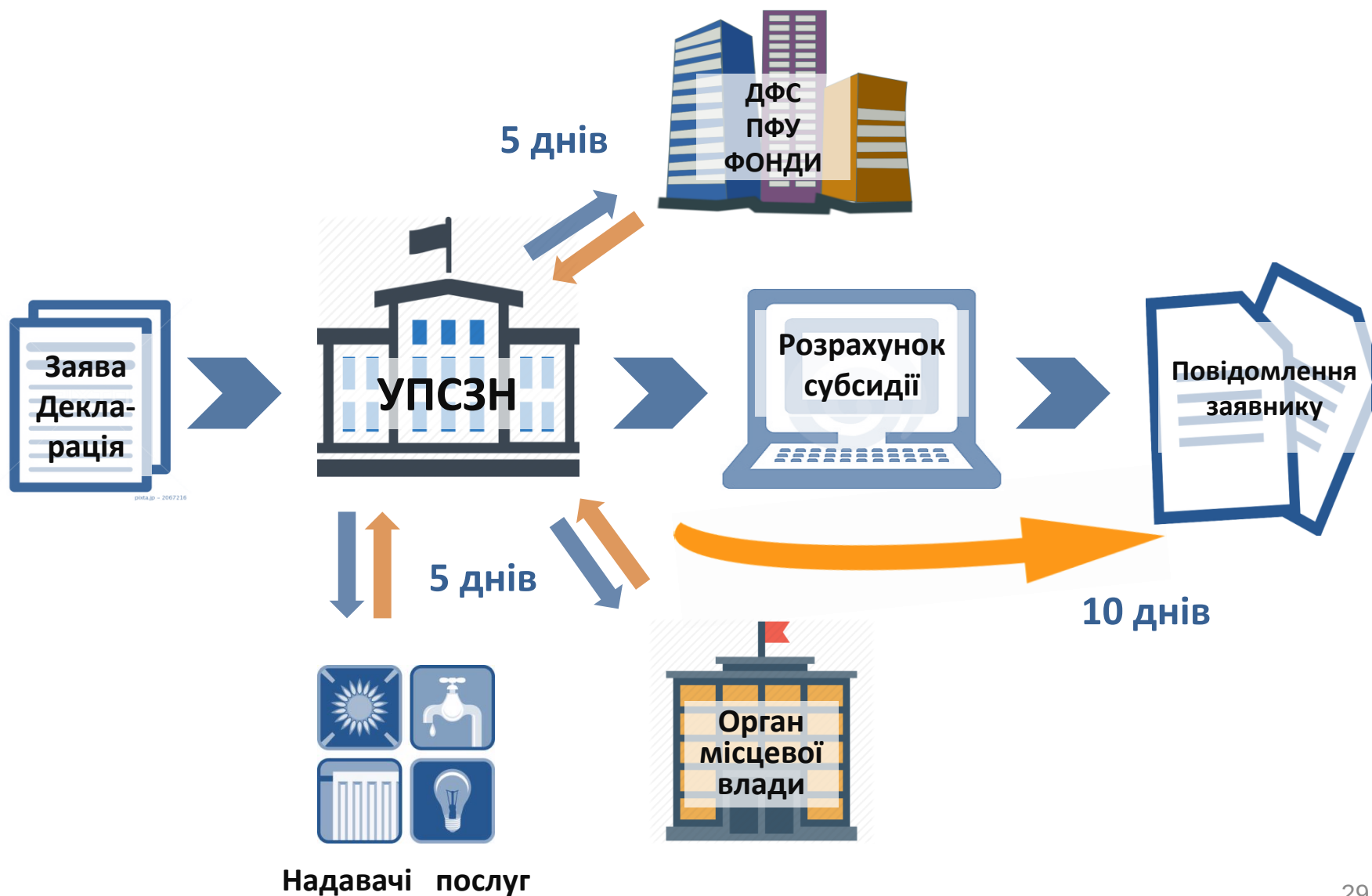

- перевірки правильності призначення і розрахунку допомоги

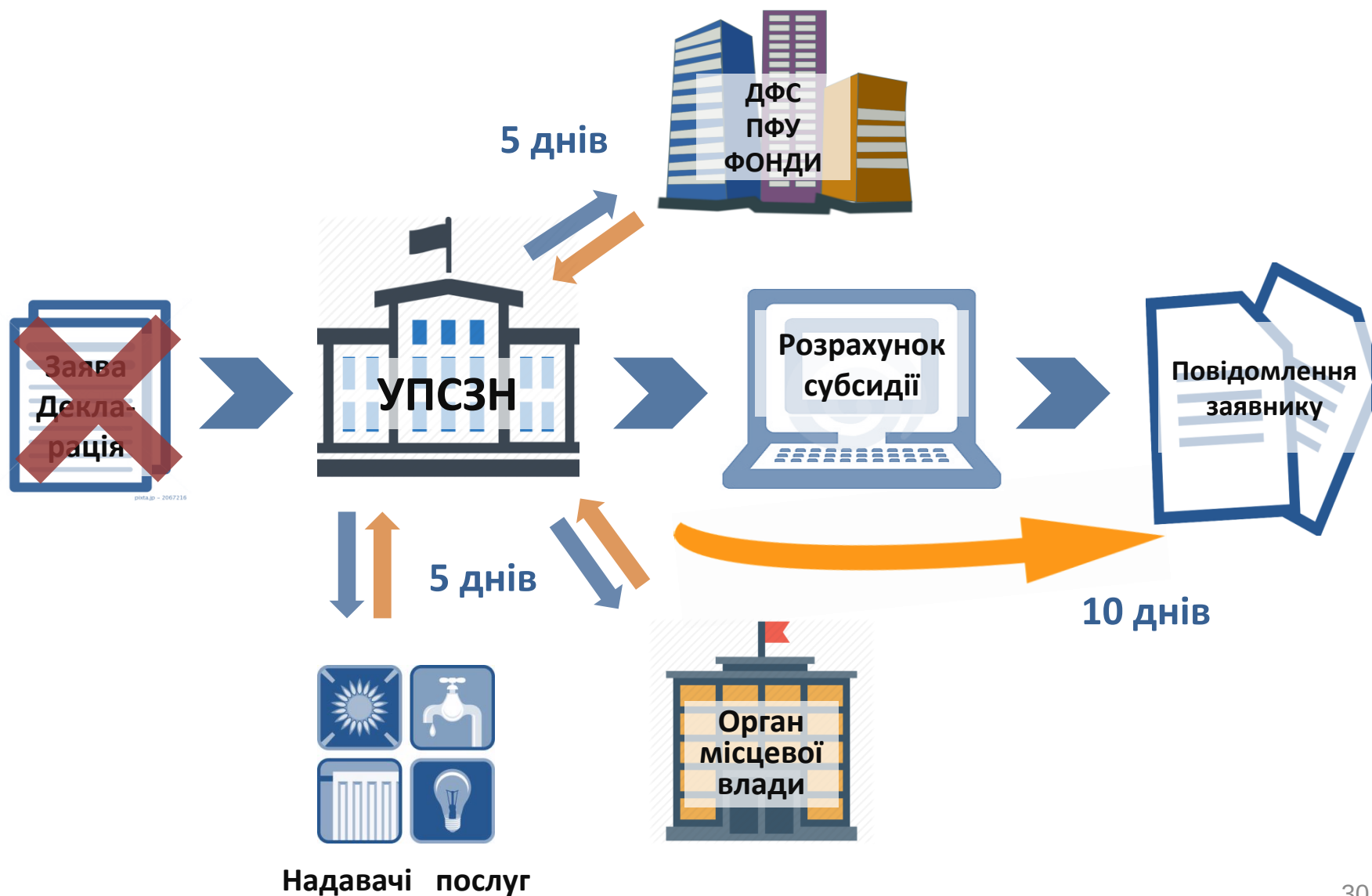

- обстеження умов проживання домогосподарства (для прийняття рішень комісіями)

ПРОЦЕС ПРИЗНАЧЕННЯ СУБСИДІЙ

ПРИЗНАЧЕННЯ НА НАСТУПНИЙ ПЕРІОД

ПРОЦЕС НАДАННЯ СУБСИДІЙ НА ЖКП

Як нараховуються кошти, якщо домогосподарство звертається за призначенням субсидії у жовтні, а через затримки субсидію призначають у грудні?

Нажаль, інколи так трапляється. У грудні на рахунки домогосподарства будуть перераховані кошти одразу за три місяці: жовтень – листопад - грудень

СУБСИДІЇ НА ПРИДБАННЯ СКРАПЛЕНОГО ГАЗУ І ТВЕРДОГО ПАЛИВА (СГТП)

Не призначаються автоматично на наступний період

Розраховуються виходячи з річного доходу за попередній календарний рік

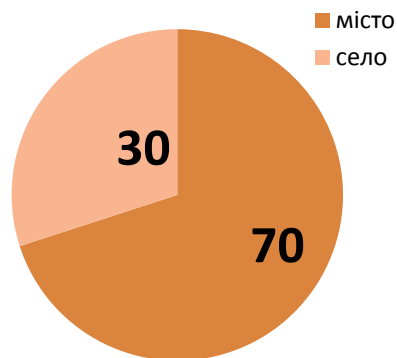
Разом з річною субсидією на СГТП надається субсидія на ЖКП з місяця звернення до кінця року

Надаються готівкою

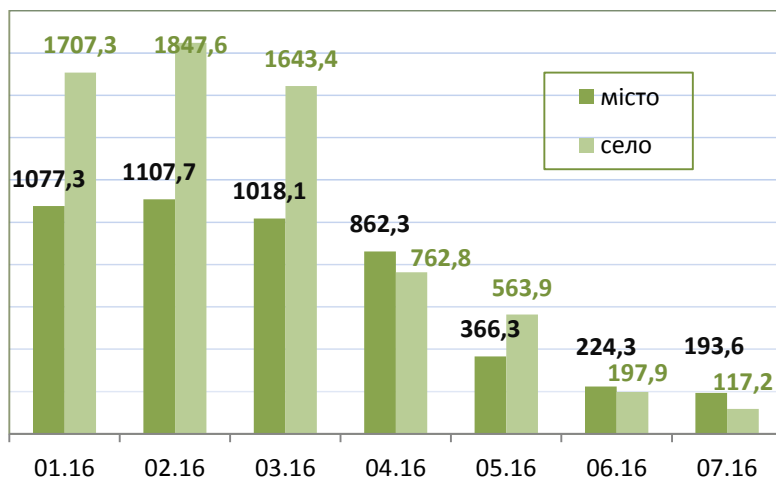
ПРОЦЕС НАДАННЯ СУБСИДІЙ НА СГТП

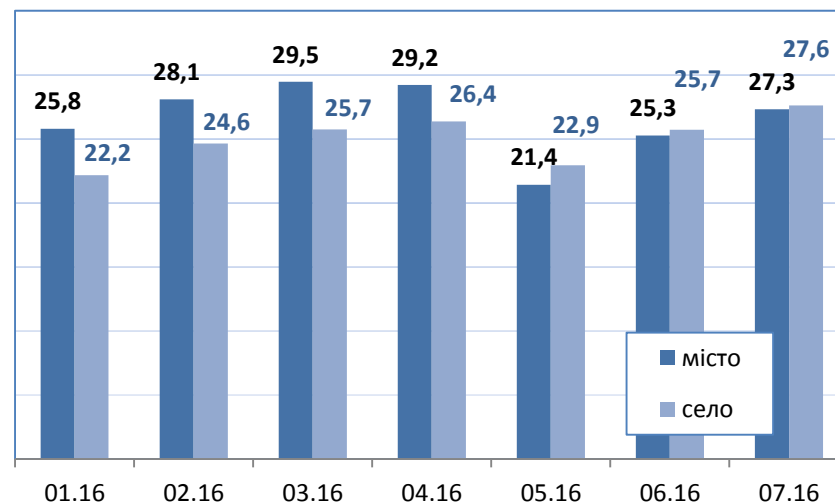
СІЛЬСЬКЕ НАСЕЛЕННЯ МЕНШЕ ЗАБЕЗПЕЧЕНЕ СУБСИДІЯМИ?

Склад одержувачів субсидій, %

Середній розмір призначеної субсидії, грн.

Відсоток д/г, які одержують субсидії

- ✓ Серед одержувачів субсидій 30% - сільські д/г, 70% - міські д/г
- ✓ Середній розмір субсидії на селі значно вищий (в опалювальний період на 62%)
- ✓ Охоплення д/г субсидіями майже однакове в місті і селі, різниця складає кілька відсотків

СУБСИДІЇ ДЛЯ СІМЕЙ З СЕРЕДНІМИ ДОХОДАМИ

Середня трикімнатна квартира в Києві (70 кв. м)

4 особи **3 особи**

Послуга	Норма	Тариф, грн.	Платіж, грн.
утримання будинку	70 кв.м	3,46	242,20
централізоване опалення	70 кв.м	30,72	2 150,40
газопостачання	4,4 куб.м	6,879	121,07
холодна вода	2,4 куб. м	5,42	52,03
гаряча вода	1,6 куб.м	71,83	459,71
водовідведення	4 куб.м	4,82	77,12
електроенергія	210 кВт	до 100 кВт - 0,714 > 100 кВт - 1,29	342,30
Плата за послуги за соціальними нормативами			3 444,83

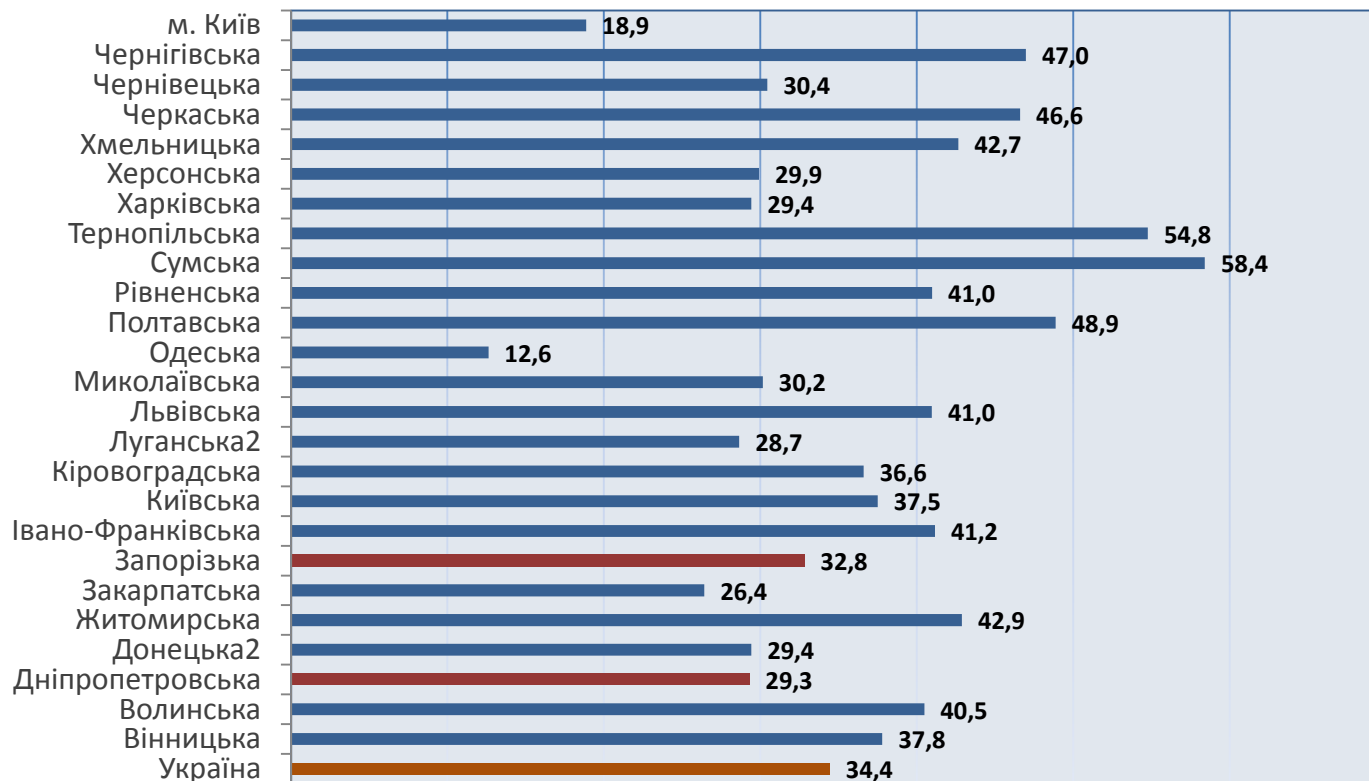
сукупний дохід, грн.	10000	12000	15000
дохід на 1 особу, грн.	2500	3000	3750
% доходу	13,40	16,08	20,10
обов'язкова плата, грн.	1 340,24	1 929,95	3 015,55
субсидія, грн.	2104,59	1514,88	429,29

Послуга	Норма	Тариф, грн.	Платіж, грн.
утримання будинку	70 кв.м	3,46	242,20
централізоване опалення	70 кв.м	30,72	2 150,40
газопостачання	4,4 куб.м	6,879	90,80
холодна вода	2,4 куб. м	5,42	39,02
гаряча вода	1,6 куб.м	71,83	344,78
водовідведення	4 куб.м	4,82	57,84
електроенергія	180 кВт	до 100 кВт - 0,714 > 100 кВт - 1,29	303,60
Плата за послуги за соціальними нормативами			3 228,65

сукупний дохід, грн.	10000	12000	15000
дохід на 1 особу, грн.	3 333,33	4 000,00	5000
% доходу	17,87	21,44	26,80486
обов'язкова плата, грн.	1 786,99	2 573,27	4 020,73
Субсидія, грн.	1 441,66	655,38	-

СТАТИСТИЧНІ ДАНІ

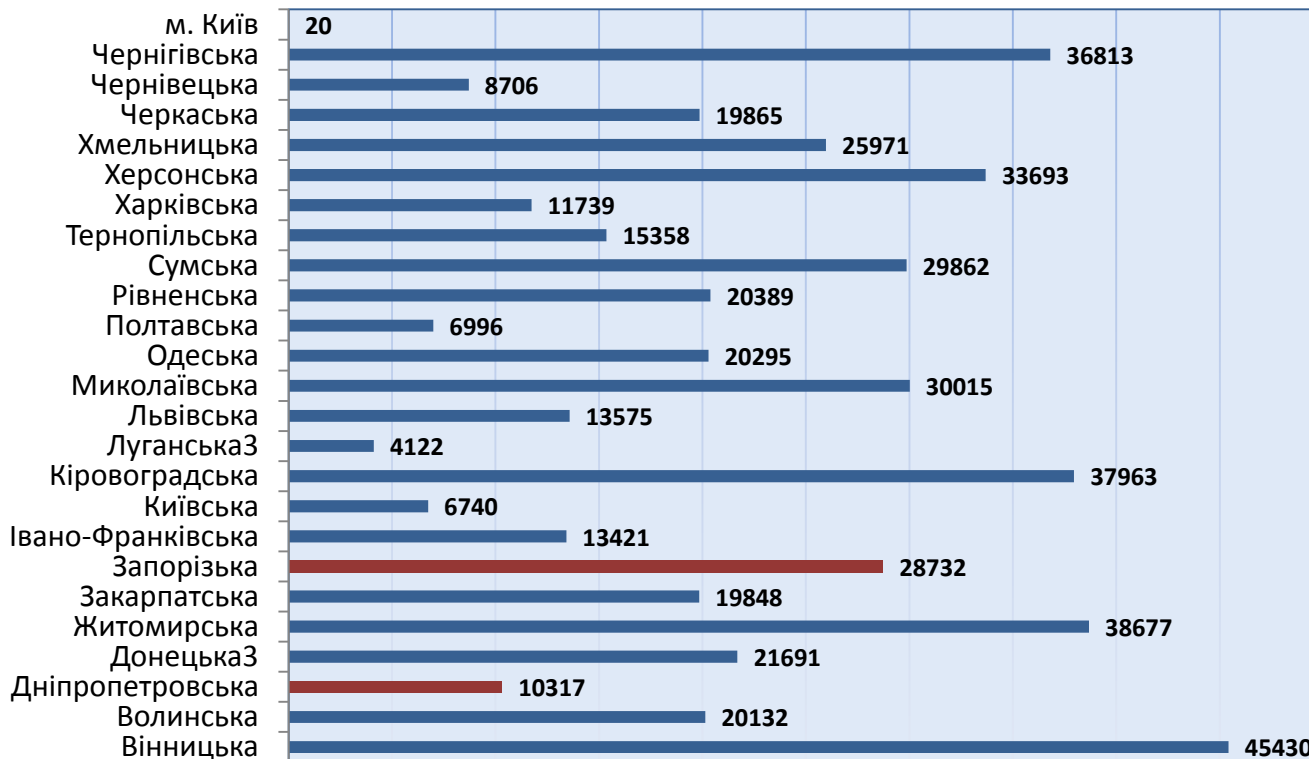
% одержувачів субсидій на ЖКП у регіоні, серпень 2016

У серпні 2016 року субсидії на житлово-комунальні послуги отримували
34,5 % домогосподарств України

СУБСИДІЇ НА СГТП

кількість призначених субсидій на СГТП
по регіонах, серпень 2016

За 8 місяців 2016 року субсидії на СГТП призначено
520 370 домогосподарствам (близько **3%**)
Середній розмір готівкової субсидії – **1787,5 грн.**

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

У більшості західноєвропейських країн житлові субсидії були запроваджені в 1960-х роках, щоб перейти від субсидування надавачів житла до субсидування наймачів житла та з метою регулювання ринку житла.

У колишніх соціалістичних країнах Центральної Європи житлові субсидії запроваджувалися у 1990-х роках в рамках реформування сектору орендованого державного житла для підвищення орендної плати до ринкового рівня або до рівня відшкодування собівартості житлово-комунальних послуг.

У всіх країнах Центральної Європи програми житлових субсидій населенню продовжують змінюватися.

МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД

Право: Зазвичай визначається через поріг доходу:

Мін. пенсія (Польща, Угорщина)

Мін. прожитковий мінімум (Чеська Республіка)

Послуги: У більшості країн – допомога на опалення

Литва – на опалення, гарячу і холодну воду

Польща, Словаччина – на оренду житла і ЖКП

Угорщина – на комунальні послуги

Словенія – на оренду житла

Румунія – на енергоносії (безготівкова) і паливо (готівкою)

Формула розміру допомоги:

Враховує різницю між нормативною вартістю ЖКП та встановленою часткою доходу заявника (Польща, Словаччина, Словенія, Чехія).

Частка доходу:

10-15% – Польща

29% – Словаччина

25% – Словенія

10-20% – Угорщина

30% – Чехія

Болгарія – частка не встановлюється. Допомога на опалення надається в однаковому для всіх розмірі.

Ми не розглядаємо програму житлових субсидій як панацею. Як таку, що назавжди законсервує нинішній стан речей. Ми розглядаємо її як перехідний етап до підвищення спроможності наших людей самотужки платити за послуги житлово-комунального господарства.

Андрій Рева, Міністр соціальної політики